

بررسی کاربرد سیستم حسابرسی در کاهش فرار مالیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران

سعیدرضا بیطرف^۱

دکتر محسن جلالی مجیدی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد طبس، saeedreza.bitaraf@gmail.com

^۲ استادیار گروه حسابداری و مدیریت دانشگاه آزاد، M_jalalimagidi@yahoo.com

چکیده

این پژوهش بررسی کاربرد سیستم حسابرسی در کاهش فرار مالیاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایرانی را بررسی می‌کند. فرضیات این رساله عبارتند از: قدرت حسابرسی تأثیر معناداری بر فرار مالیاتی دارد؛ نحوه حسابرسی تأثیر معناداری بر اجتناب مالیاتی دارد؛ عملکرد حسابرسی تأثیر معناداری بر راهکار جسورانه مالیاتی دارد. جامعه آماری این پژوهش آن دسته از شرکت های که از سال ۱۳۹۴ تا سال ۱۴۰۰ به طور مستمر در بورس فعالیت داشته اند می باشند. جهت گردآوری اطلاعات در خصوص تبیین ادبیات پژوهش، از روش کتابخانه ای و مطالعات اسنادی استفاده گردیده و برای دستیابی به اطلاعات مورد نظر برای پردازش فرضیات پژوهش، از اطلاعات موجود در نرم افزار ره آورد نوین و بررسی صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با مراجعه به سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است.

کلید واژگان: حسابرسی، اجتناب مالیاتی، قدرت حسابرسی، بورس اوراق بهادار

۱- مقدمه

سرمایه گذاری، مهار برخی پدیده های مخرب اقتصادی مانند رکود یا تورم، کنترل حجم واردات و صادرات و به طور کلی تأمین نیازهای جامعه. یکی از منابع دولت، وصول مالیات از شرکتهاست. مالیات تأثیر مهمی در سیاست های عمومی و تصمیمات شرکتها دارد. طی دهه گذشته مطالب زیادی درباره عوامل مؤثر در فعالیتهای مدیریت مالیاتی شرکتها و پیامدهای اقتصادی مدیریت مالیاتی در چارچوب نظریه نمایندگی آموخته شده است. مبانی نظری و شواهد تجربی نشان می دهد شرکتها در تلاشند مالیات بر درآمد خود را کاهش دهند یا به تعویق بیندازند. عوامل بسیاری بر مدیریت مالیاتی تأثیرگذار است و تاکنون پژوهش هایی برای مشخص کردن روابط متغیرهای مختلف مالی و حسابداری با مدیریت مالیاتی انجام شده است؛ اما به قدرت مدیرعامل به عنوان یک متغیر تأثیرگذار بر مدیریت مالیاتی کم تر توجه شده است؛ به ویژه برای شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که جامعه آماری این پژوهش را تشکیل خواهند داد. یکی از مهم ترین سیاست های اقتصادی و درآمدی کشورها وصول مالیات است که به عنوان یک ابزار مالی برای تأمین منابع مالی هزینه های ضروری دولت و تعدیل در توزیع درآمد و ثروت و هدایت فعالیتهای اقتصادی جامعه به کار می رود. ثبات و تداوم مالیات باعث ثبات در

در بیشتر کشورهای جهان بخش عمده ای از منابع درآمدی دولت، از طریق دریافت مالیات تأمین می شود. سهم مالیات از کل درآمدهای عمومی در میان کشورها، متفاوت است و میزان آن بستگی به سطح توسعه و ساختار اقتصادی آنها دارد. در این میان، فرار مالیاتی و گریز از مالیات در کشورها باعث شده است تا درآمدهای مالیاتی کشورها، همواره از آنچه که برآورد می شود کمتر باشد و تمامی کشورها تلاش خود را برای کاهش این دو پدیده به کار می گیرند یا از طریق اصلاح نظام مالیاتی، به چاره جویی برمی خیزند. توجه به پیوند بین سیاست مالیات و دستگاه وصول مالیات در اصلاح نظام مالیاتی کشور از هر حیث موضوعی مهم و قابل تامل به شمار می آید. مالیات نوعی هزینه اجتماعی است که افراد جامعه متناسب با استفاده از خدمات اجتماعی، پرداخت آن را تقبل می کنند. همچنین در تعریف صندوق بین المللی پول آمده است مالیات، وجوه اجباری، غیرجبرانی و برگشتناپذیری است که دولت برای مقاصد عمومی و اجتماعی مطالبه می کند. اهداف دولت از وضع مالیات عبارتند از: تأمین قسمتی از هزینه های بخش عمومی به خصوص هزینه های جاری دولت، تعدیل توزیع درآمد و ثروت در جامعه و بهبود شاخص های اقتصادی مانند نرخ تورم، نرخ بیکاری، نرخ